

Міністерство освіти і науки України
Український державний університет імені Михайла Драгоманова

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
Декан педагогічного факультету
Олександренко А. О.
«31» серпня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
ПРЕДДИПЛОМНА ПРАКТИКА
освітньої програми Дошкільна освіта
галузі знань 01 Освіта/Педагогіка
спеціальності 012 Дошкільна освіта
другого (магістерського) рівня вищої освіти

Шифр за навчальним планом П03

Київ 2023

Робоча програма розроблена на підставі наскрізної програми практики, затвердженої на засіданні Вченої ради УДУ імені Михайла Драгоманова «27» червня 2023 року, протокол №8.

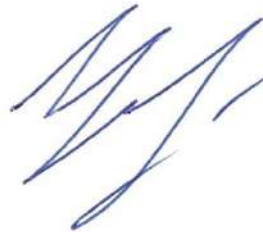
Розробники програми:

Довбня С.О., доцент, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної освіти.

Шулігіна Р.А., доцент, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної освіти.

Затверджено на засіданні кафедри дошкільної освіти «28» серпня 2023 р., протокол №1.

Завідувач кафедри

Цветкова Г.Г.

1. Опис переддипломної практики

Рік підготовки	– 2
Семестр	– 3
Кількість тижнів	– 4
Кількість кредитів	– 6
Загальна кількість годин	– 180

Вид контролю: **залік** (диференційований)

2. Мета та завдання переддипломної практики

Мета переддипломної практики – вирішувати нестандартні професійні завдання, які виникають в умовах здійснення дослідницької й науково-методичної діяльності у галузі дошкільної освіти на основі інноваційних підходів.

Завдання практики:

– реалізовувати знання здобуті магістрантами у процесі навчання в єдності фундаментальності й професійної спрямованості;

– набувати досвід науково-методичної, пошукової та дослідно-експериментальної діяльності у наукових установах, на експериментальних майданчиках ЗДО державної і приватної форми власності щодо вирішення освітніх задач різної складності у галузі дошкільної освіти;

– розвивати здатність фахівця «згортати» наростаючі потоки професійно-значущих повідомлень до легко доступних для огляду обсягів;

– розвивати креативність, набувати гнучкого образу мислення, який дозволяє глибше розуміти та розв'язувати проблемні задачі, зберігаючи при цьому критичне ставлення до сталих наукових компетенцій у галузі дошкільної освіти;

– поглиблювати інтерес магістрантів до пошукової, дослідно-експериментальної роботи з актуальних проблем дошкільної освіти;

– формувати етико-професійний світогляд, педагогічну майстерність, артистизм, умінь; визначати результативність здійснюваної власної педагогічної діяльності та вчасного внесення в неї необхідних коректив;

– розвивати прагнення до самоосвіти та постійного самовдосконалення з урахуванням професійних потреб та задоволення пізнавального інтересу задля збагачення власного досвіду й посилення конкурентноспроможності на ринку освітніх послуг в галузі дошкільної освіти.

Бази проведення практики. Основні бази практик, з якими встановлені довготривалі та продуктивні зв'язки, охоплюють:

- заклади дошкільної освіти різного типу і форм власності;
- наукові установи галузі дошкільної освіти.

Особливості організації практики. Керівництво практикою здійснюють науково-педагогічні працівники фахової кафедри університету. Для проходження практики студенти денної форми навчання розподіляються на підгрупи та закріплюються за відповідними базами практики (згідно укладених Угод). Студенти заочної форми навчання проходять практику за місцем безпосереднього працевлаштування (проживання) та налагоджують зв'язки з відповідними освітніми (ЗДО) та науковими установами індивідуально, у зручному для обох сторін форматі (очно, дистанційно, очно-дистанційно, online).

Результати організації і проведення практики обговорюються на засіданнях випускової кафедри. По її завершенню, всі відгуки та доцільні пропозиції студентів враховуються під час щорічного оновлення змісту робочої програми та організації практики у подальшому

Планування та реалізація завдань практики відбувається впродовж 4-х тижнів з поступовим ускладненням і фіксуються студентами в календарних графіках щоденника практики, відповідно до змістових модулів.

Основні результати навчання і компетентності, які вони формують:

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач	Програмні результати навчання
Практична підготовка	
П03 Переддипломна практика (6 кредитів)	
<i>Інтегральна компетентність</i>	Здатність компетентно розв'язувати складні задачі й проблеми в організації та моніторингу освітнього процесу в системі дошкільної освіти або в процесі навчання фахівців із дошкільної освіти в закладах вищої освіти, що передбачає проведення досліджень, та/або здійснення інновацій у ситуаціях, що характеризуються невизначеністю умов і вимог.
КЗ-3. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.	ПРН 1. Критично осмислювати концептуальні засади, цілі, завдання, принципи функціонування дошкільної освіти в Україні.
КЗ-4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	ПРН 4. Аналізувати й порівнювати результати педагогічного впливу на індивідуальний розвиток дитини дошкільного віку в різних видах діяльності.
КС-3. Здатність до психолого-педагогічного керівництва особистісним розвитком дітей раннього і дошкільного віку, зокрема, дітей з особливими освітніми потребами.	ПРН 6. Здійснювати психолого-педагогічне керівництво індивідуальним розвитком особистості дитини.
КС-5. Здатність створювати та впроваджувати в практику наукові розробки, спрямовані на підвищення якості освітньої діяльності та освітнього середовища в системі дошкільної, зокрема, інклюзивної освіти.	ПРН 10. Володіти уміннями й навичками аналізу, прогнозування, планування, організації освітнього процесу в закладі дошкільної освіти з урахуванням принципів дитиноцентризму, здоров'язбереження, інклюзії, розвивального навчання, особистісно-орієнтованого підходу, суб'єкт-суб'єктної взаємодії.
КС-6. Здатність здійснювати просвітницьку діяльність з метою підвищення психолого-педагогічної компетентності вихователів, батьків, громадськості.	ПРН 8. Виявляти та відтворювати в практичній діяльності вихователя закладу дошкільної освіти передовий педагогічний досвід та результати досліджень
КС-7. Здатність до організації співпраці закладу дошкільної освіти з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців до партнерства з батьками.	ПРН 3. Встановлювати взаємодію з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців та батьками з метою забезпечення якості дошкільної освіти, реалізації дослідницьких та інноваційних проектів.
КС-9. Здатність до самоосвіти, самовдосконалення, самореалізації в професійній діяльності та до конкурентної спроможності на ринку праці.	ПРН-9. Застосовувати в професійній діяльності сучасні дидактичні та методичні засади викладання психолого-педагогічних дисциплін і обирати відповідні технології та методики.

3. Програма переддипломної практики

Студенти-практиканти виконують завдання практики у форматі змішаного навчання^{1, 2}:

offline – безпосереднє відвідування бази практики та практична реалізація студентами програмних завдань;

online – використання сучасних інформаційно-комунікативних технологій для проходження всіх етапів науково-педагогічної практики та вирішення відповідних завдань.

На початку практики здобувачі вищої освіти отримують інструктаж з охорони праці, наказ керівника закладу вищої освіти про проведення практики, інструкцію щодо тривалості робочого часу здобувачів вищої освіти на практиці, обов'язки студентів-практикантів.

Основні обов'язки здобувачів вищої освіти під час проходження практики:

- обов'язкова участь у настановчій конференції з практики;
- своєчасне прибуття до місця проходження практики;
- чітке дотримання вимог щодо правил охорони праці й техніки безпеки;
- виконання програми практики у повному обсязі;
- участь у звітній конференції з практики з демонстрацією і захистом її результатів.

Змістовий модуль 1

Вивчення основних напрямів наукових досліджень в галузі дошкільної освіти

Зміст діяльності студентів-практикантів

Організаційно-дослідницький етап (перший тиждень практики)

Перший тиждень практики передбачає ознайомлення зі змістом, завданнями переддипломної практики та науковими установами.

¹ Згідно з Положенням про організацію освітнього процесу в УДУ імені Михайла Драгоманова (нова редакція) – <https://udu.edu.ua/resursy/normatyvni-dokumenty/nakaz/polozhennia-pro-orhanizatsiiu-osvitnoho-protsesu-v-udu-imeni-mykhaila-drahomanova>

² Згідно з Положенням про організацію та проведення практик студентів УДУ імені Михайла Драгоманова (нова редакція) – <https://udu.edu.ua/resursy/normatyvni-dokumenty/nakaz/polozhennia-pro-orhanizatsiiu-osvitnoho-protsesu-v-udu-imeni-mykhaila-drahomanova>

Участь магістрантів у *настановчій конференції* з переддипломної практики. Ознайомлення зі змістом, завданнями практики, особливостями її організації, методистами від фахових кафедр.

Складання студентами-практикантами індивідуальних програм проходження переддипломної практики.

Вивчення діяльності, структури, функцій Директорату дошкільної та інклюзивної освіти Міністерства освіти і науки України, структуру Інститутів НАПН України:

- ✓ Інститут проблем виховання НАПН України – <https://ipv.org.ua/>;
 - ▷ *Лабораторія дошкільної освіти і виховання* – <https://ipv.org.ua/laboratoriya-doshkil-noyi-osvity-i-vykhovannya/>;
 - ▷ *Центр раннього розвитку дитини та дошкільної освіти* – <https://ipv.org.ua/center/>
- ✓ Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України – <http://psychology-naes-ua.institute/>;
 - ▷ *Лабораторія психології дошкільника* – <http://psychology-naes-ua.institute/info/137/>.
- ✓ Інститут обдарованої дитини – <https://iod.gov.ua/ua>;
- ✓ Український інститут розвитку освіти – <https://uied.org.ua/>;
 - ▷ *Відділ дошкільної освіти* – https://uied.org.ua/%D0%A2%D0%B5%D0%B3/pre_school_education/
- ✓ експериментально-дослідні майданчики ЗДО, що входять до структури Інститутів НАПН України.

Ознайомлення з нормативно-правовою базою, що регламентує діяльність наукових установ, моніторинг основних напрямів наукових досліджень та специфіку їх планування й здійснення. Можлива участь у засіданнях лабораторій науково-дослідних установ.

Участь магістрантів у наукових заходах різних рівнів: науково-практичних конференціях, асамблеях, освітніх форумах, декадах, науково-методичних семінарах, вебінарах, «круглих столах» тощо.

Змістовий модуль 2

Інтерпретація ефективності проведених досліджень

Зміст діяльності студентів-практикантів

Апробаційно-результативний етап практики

(другий-третій тижні практики)

На *другому-третьому* тижнях практики, студент-практикант здійснює упорядкування матеріалів та результатів кваліфікаційного дослідження, його апробацію; активізує роботу з архівом джерел, розміщеним в репозитарії університету: ENPUIR – електронний архів наукових публікацій Українського державного університету імені Михайла Драгоманова (<https://enpuir.npu.edu.ua/>)³.

На етапі контрольного експерименту студент:

- проводить контрольні зрізи щодо визначення ефективності запровадженої методики (системи роботи, технології, програми, педагогічних умов тощо);
- застосовує засоби діагностики для отримання достовірних результатів в межах досліджуваної проблеми;
- проводить порівняльний аналіз одержаних результатів та доводить їх достовірність й практичну значущість проведеної дослідницької роботи.

Узагальнення результатів кваліфікаційного дослідження магістрант-практикант здійснює шляхом:

- уточнення висновків до розділів дослідження;
- формулювання загальних висновків;
- упорядкування списку використаних джерел;
- оформлення додатків.

³ Архів містить у відкритому доступі наукові публікації викладачів та співробітників УДУ імені Михайла Драгоманова, матеріали доповідей та конференцій, навчально-методичну літературу, статті з наукової періодици університету – <https://enpuir.npu.edu.ua>.

Про підготовку до виконання магістерського дослідження, його композиційну структуру і зміст більш розлого подано у навчально-методичному посібнику⁴ (Розділ 1, с. 13-24).

Апробація результатів дослідження є обов'язковою складовою для підтвердження практичної спрямованості виконаного здобувачем другого (магістерського) рівня вищої освіти дослідження і здійснюється шляхом підготовки наукових доповідей, публікацій – тез доповідей, статей (одноосібних або у співавторстві, обсягом 8-10 сторінок). Інформацію про Правила оформлення і подання рукопису до наукового видання докладно подано у навчально-методичному посібнику⁵ (Розділ 4, с. 61-65).

Стаття повинна відповідати вимогам до публікацій у фахових виданнях, акредитованих ВАК України⁶.

Підготовка наукової статті здійснюється з урахуванням таких структурних елементів:

- тема статті;
- постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями;
- аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання цієї проблеми та, на які спирається автор;
- виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, яким присвячується стаття;
- визначення мети та завдань дослідження;
- виклад основного матеріалу дослідження (з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів);
- висновки (висновки і перспективи подальших розвідок для вирішення порушеної проблеми);

⁴Магістерське дослідження : підготовка та захист : навчально-методичний посібник для здобувачів другого (магістерського) ступеня вищої освіти за спеціальністю 012 Дошкільна освіта / Уклад. : Цветкова Г. Г., Шулигіна Р. А., Довбня С. О. 2-ге вид., допов. і переробл. Київ : Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова, 2021. 108 с. С. 13-24.

⁵ Там же. С. 61-65.

⁶ Згідно з Постановою Президії ВАК України № 7-05/1 від 15.01.2003 року «Про підвищення вимог до фахових видань, внесених до переліку ВАК України»

– список використаних джерел (розташований за алфавітом, 5-8 позицій), оформлений відповідно ДСТУ 8302:2015⁷.

Підготовлений магістрантом текст рукопису статті подається науковому керівнику (кандидату або доктору наук) на перегляд та перевірку, після чого засвідчується його підписом щодо якості виконаного рукопису й дотримання магістрантом кодексу доброчесності при використанні бібліографії й коректного оформлення цитат і покликань. Приклади структури і оформлення статті та документального супроводу щодо затвердження рукопису науковим керівником або написання рецензії (за вибором керівника) додається у п. 3, розділу 7. Методичні рекомендації.

Змістовний модуль 3

Узагальнення результатів досліджень: перспективи на професійне становлення

Зміст діяльності студентів-практикантів

Діяльнісно-перспективний етап (четвертий тиждень практики)

На *четвертому* тижні практики заплановано проходження магістрантом процедури моніторингу, яка є обов'язковою.

Моніторинг магістерського дослідження проводиться у присутності Комісії, яка складається із завідувача та науково-педагогічних працівників випускової та фахових кафедр.

Для проходження процедури моніторингу практикант готує:

1. Магістерське дослідження (подає у повному обсязі попередній варіант). Комісія перевіряє відповідність змісту дослідження поставленій меті та завданням, коректність визначеного наукового апарату дослідження, доцільність заявлених методів та результативність їх застосування на

⁷ ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» з урахуванням правок (код УКНД 01.140.40) URL: <http://lib.pnu.edu.ua/files/dstu-8302-2015.pdf>; <https://drive.google.com/file/d/0B1Ugk1fhA47Ha1NfZkIYZ3QzeEU/view?resourcekey=0-x51fNY74izbW1aYVTCrWdw>

практиці, у разі потреби надає магістранту необхідні рекомендації та формулює зауваження.

2. Документи про апробацію та впровадження результатів дослідження: участь в конференціях різного рівня (Міжнародних, Всеукраїнських, регіональних, університетських / локальних), форумах, науково-практичних семінарах, (програми конференцій, сертифікати участі, інші відзнаки) та публікації (друкована продукція: тези конференцій, статті у фахових та профільних виданнях).

Комісія визначає рівень готовності магістерського дослідження до захисту, призначає рецензентів та ухвалює рішення про допуск магістранта до захисту перед Екзаменаційною комісією.

Магістрант, має бути готовим за *три тижні* до офіційного початку екзаменаційної сесії подати на відповідну фахову кафедру електронний варіант рукопису магістерського дослідження для здійснення перевірки програмою UNICHECK щодо виявлення плагіату / збігів / ідентичності / схожості. За результатами аналізу змістового наповнення магістерського дослідження, Комісією з академічної етики педагогічного факультету УДУ імені Михайла Драгоманова формулюється висновок, на підставі якого організатор перевірки кваліфікаційних (магістерських) робіт від випускової кафедри готує відповідну довідку.

З метою популяризації спеціальності «Дошкільна освіта» на ринку освітніх послуг практикант створює короткометражний профорієнтаційний відеоролик за допомогою різних програм онлайн-сервісу (програма – за вибором студента, наприклад: *Canva* – безкоштовний графічний редактор <https://www.canva.com/>; *InShot* – сервіс для створення на телефоні Android власного мультимедійного контенту <https://play.google.com/store/apps/details?id=com.camerasideas.instashot&hl=ru&gl=US> та інші відео-редактори).

Алгоритм створення відеороликів додається у п. 4, розділу 7. Методичні рекомендації.

В якості молодого фахівця студент-практикант складає *анкету-резюме*, в якій зазначає свої досягнення, важливі компетенції, яких набув під час навчання за відповідною освітньо-професійною програмою задля посилення конкурентоспроможності на ринку освітніх послуг в галузі дошкільної освіти. Приклад форми підготовки анкети-резюме додається у п. 5, розділу 7. Методичні рекомендації.

Завершується переддипломна практика остаточним оформленням звітної документації, участю магістрантів у звітній конференції факультету, яка передбачає публічну демонстрацію і захист результатів переддипломної практики з використанням мультимедійних засобів (див. п. 6, розділу 7. Методичні рекомендації).

4. Форми та методи контролю

Форми і методи поточного контролю: індивідуальна, групова, комбінована, самоконтроль. Оцінювання поточних досягнень з використанням різноманітних методів.

Методи усного контролю: індивідуальні й групові співбесіди, консультування, аналіз діяльності практикантів.

Методи письмового контролю: перевірка готовності магістрантів до здійснення наукових досліджень, оформлення етапів магістерського дослідження, доповідей, рукопису статей, анкет-резюме, ведення щоденника практики, звіт про результати проходження практики.

Методи навчання (самонавчання) за допомогою взаємодії слухача з освітніми ресурсами. Використання мультимедійних ресурсів для створення тематичного відеопродукту в різних програмах онлайн-сервісу тощо.

Методи самоконтролю: самоспостереження, самоаналіз результатів практичної діяльності.

Форма підсумкового контролю: залік (диференційований).

5. Вимоги до звітної документації

Форми звітності студента за результатами практики:

I. Оформлення і подання звітної документації

- 1) щоденник практики;
- 2) виступ за результатами участі магістранта у науковому заході з його підтвердженням (сертифікат / програма конференції або форуму або семінару/вебінару);
- 3) текст статті, засвідчений підписом наукового керівника (або ксерокопія друкованих праць: тез доповідей, статей у збірниках наукових праць / конференцій / форумів тощо);
- 4) короткометражний профорієнтаційний відеоролик, створений в різних програмах онлайн-сервісів;
- 5) анкета-резюме майбутнього фахівця в галузі дошкільної освіти;
- 6) комбінована слайд-презентація з відео- та фото- матеріалами за результатами проходження переддипломної практики, її демонстрація і публічний захист на звітній конференції.

II. Презентація результатів проходження практики на звітній конференції

Практикант або група студентів-практикантів, що виконувала програму переддипломної практики, готує комбіновану слайд-презентацію з відео- та фото- матеріалами за результатами практичної діяльності, публічно її демонструє та захищає на звітній конференції.

Участь кожного магістранта у роботі звітної конференції враховується під час загального оцінювання за весь період переддипломної практики.

6. Розподіл балів, які отримують студенти

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів-практикантів за 100-бальною шкалою з метою одержання еквівалентних оцінок за національною шкалою та шкалою ECTS

№ з/п	Вид діяльність студента-практиканта	Термін виконання	К-ть балів
1.	Ознайомлення з діяльністю, структури, функцій Директорату дошкільної та інклюзивної освіти Міністерства освіти і науки України, структури Інститутів НАПН України: Інститут проблем виховання України; Інститут психології імені Г.С. Костюка, Інститут обдарованої дитини; Український інститут розвитку освіти, експериментально-дослідні майданчики в структурі Інститутів АПН України. Вивчення нормативно-правової бази, що регламентує діяльність наукових установ, моніторинг основних напрямів наукових досліджень та специфіки їх планування й здійснення. Участь у засіданнях лабораторій науково-дослідних установ (за можливістю).	Перший тиждень	0-10
2.	Участь магістрантів у наукових заходах різних рівнів: науково-практичних конференціях, асамблеях, освітніх форумах, декадах, науково-методичних семінарах, вебінарах, «круглих столах» тощо, які підтверджено документально (програми конференцій, сертифікати участі, інші відзнаки).	Перший – другий тижні	0-15
3.	Підготовка та подання тексту наукової статті, перевіреної і засвідченої підписом наукового керівника щодо якості виконаного рукопису й дотримання магістрантом кодексу доброчесності при використанні бібліографії	Третій – четвертий тижні	0-25
4.	Короткометражний профорієнтаційний відеоролик, створений за допомогою різних програм онлайн-сервісів	Четвертий тижні	0-20
5.	Анкета-резюме майбутнього фахівця галузі	Четвертий	0-10

	дошкільної освіти	тиждень	
6.	Дотримання організаційних вимог, трудової дисципліни та активність студента під час проходження всіх модулів практики	Протягом практики	0-5
7.	Змістовність наповнення, культура оформлення і своєчасність подання керівнику практики для оцінювання пакету звітної документації про переддипломну практику	Четвертий тиждень. Звітна конференція	0-5
8.	Презентація та публічний захист результатів проходження практики на звітній конференції з використанням мультимедійних засобів (слайди, фото, відео)	Звітна конференція	0-10
Разом:			100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Теоретичні й практичні досягнення студентів-практикантів оцінюються за модульно-рейтинговою системою:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для диференційованого заліку	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80-89	B	добре	
70-79	C		
65-69	D	задовільно	
60-64	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного проходження практики	не зараховано з можливістю повторного проходження практики
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним проходженням практики	не зараховано з обов'язковим повторним проходженням практики

7. Методичні рекомендації

Методичні рекомендації щодо проходження виробничої переддипломної практики розроблено відповідно до змісту робочої програми, з урахуванням усіх видів діяльності практикантів та вимог щодо оформлення обов'язкової звітної документації.

1. У *щоденнику практики* стисло відображається весь хід практичної підготовки з урахуванням його структурних складників (компонентів). Інформація подається грамотно, з дотриманням наукової логіки і культури ділового письмового мовлення.

2. *Участь* магістранта-практиканта у наукових заходах з доповіддю про результати дослідження з підтвердженням у вигляді ксерокопії сертифікату / програми конференції / форуму / семінару / «круглого столу» / вебінару тощо).

3. *Наукова стаття* готується з дотриманням принципів академічної доброчесності – сукупності етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Зміст поняття доброчесності в академічній площині окремо визначається в чинних Законах України «Про освіту»⁸, «Про вищу освіту»⁹, Положенні Про академічну доброчесність в НПУ імені М.П. Драгоманова¹⁰

Текст рукопису має бути рекомендований до друку і засвідчений підписом наукового керівника (наприклад: *"Рекомендовано до друку"* і *підпис наукового керівника*, що розміщується у лівому верхньому куті). Обсяг статті становить 8-10 сторінок. Список використаних джерел слід будувати за алфавітом, їх кількість має складати 5-8 позицій. Іноземні джерела зазначаються в кінці списку. Варто взяти до уваги чинні Національні стандарти оформлення бібліографічної інформації в науковій роботі, зокрема

⁸ Закон України «Про освіту» – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19/page#Text>

⁹ Закон України «Про вищу освіту» – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/page#Text>

¹⁰ Положенні Про академічну доброчесність в НПУ імені М.П. Драгоманова (нині – УДУ імені Михайла Драгоманова) – <https://npu.edu.ua/universytet/prozoryi-universytet#polozhennia-pro-akademichnu-dobrochesnist-v-npu>

Правила оформлення списку літератури згідно ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» з урахуванням правок (код УКНД 01.140.40)¹¹.

*Рекомендовано до друку
Підпис наукового керівника*

**Ім'я, Прізвище автора (-ів)
місто**

Науковий керівник:
*науковий ступінь, вчене звання,
прізвище, ініціали*

НАЗВА СТАТТІ

Анотація: 3-5 речень

Ключові слова: 8-10 слів чи словосполучень

Текст текст текст текст текст текст текст текст текст текст
текст текст текст текст текст текст текст текст текст текст текст
текст текст текст текст текст текст текст текст текст текст текст текст
текст текст текст текст текст текст текст текст текст текст текст текст
текст текст текст текст текст текст текст текст текст текст текст текст
текст текст текст текст текст текст текст текст текст текст текст текст
текст текст текст текст текст текст текст текст текст текст текст, текст,
тест, текст текст текст текст текст, текст текст текст текст текст.....

Список використаних джерел¹²:

- 1.
- 2.
- 3.
- ...

¹¹ ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» з урахуванням правок (код УКНД 01.140.40) URL: <http://lib.pnu.edu.ua/files/dstu-8302-2015.pdf>

¹² ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» з урахуванням правок (код УКНД 01.140.40) URL: <http://lib.pnu.edu.ua/files/dstu-8302-2015.pdf>;
<https://drive.google.com/file/d/0B1Ugk1fhA47Ha1NfZkIYZ3QzeEU/view?resourcekey=0-x51fNY74izbW1aYVTCrWdw>

РЕЦЕНЗІЯ

на статтю _____
(статус, прізвище, ініціали автора (-ів))

_____ (назва статті)

Текст рецензії _____

Рецензент: _____
(науковий ступінь, вчене звання, посада, прізвище, ініціали)

«_____» _____ 20__ р.

_____ (підпис)

Рецензія на статтю складається в довільній формі.

Обов'язково підкреслюється: відповідність вимогам, що ставляться до наукових статей; новизна теоретичних результатів та їх практичне значення; відповідність назви статті її змісту; наявність мети; обґрунтування висновків, зроблених автором (авторами); висновок (статтю прийняти до публікації із зазначенням галузі наук).

4. Короткометражний профорієнтаційний відеоролик практикант створює в програмі онлайн-сервісу (програма – за вибором студента).

Алгоритм створення відеороликів

Створення відеороликів – складний процес, що вимагає значних сил, часу та власних ресурсів.

Види відеороликів:

1. *Презентаційні* – про послуги, спеціальність, заклад освіти тощо. Їх головна мета – продемонструвати основні переваги.

2. *Іміджеві* – створюють правильний образ. Їх головне завдання – викликати певні емоції, пов'язані з конкретною людиною, (професіоналом) або закладом освіти.

3. *Навчальні* – доносять нову інформацію про деякі правила. Особливість навчальних відеороликів у тому, що вони мають бути максимально простими і зрозумілими.

4. *Вірусні* – це відеоролики, які швидко поширюються. Головна мета – привернути увагу до інформації, яка немає прямого відношення до самого ролику і може міститися в кінці відео або в описі.

5. *Соціальні* – створюються з метою висвітлити те чи інше соціальне явище і звернути на нього увагу великої кількості людей. Соціальні відеоролики покликані викликати сильні емоції.

6. *Профорієнтаційні* – спрямовані на конкретні види професій. Мета – викликати бажання навчатись та опановувати компетентностями, що відповідають конкретному виду професійної діяльності

7. *Відеоарт* – ця категорія відеороликів не переслідує конкретної мети, це чисте мистецтво, тому тут відсутні будь-які правила і обмеження.

Етапи створення відеороликів. Вони залежать від виду, мети та їх складності (деякі етапи можна пропускати або спрощувати).

Перший етап. Визначення мети. Незалежно від типу відеоролика, його мета – вплив певним чином на глядача. Тому першим етапом буде врахування цільової аудиторії. При дослідженні цільової аудиторії слід звернути увагу не тільки на стандартні показники: стать, вік, регіон тощо, а й на такі критерії: як споживач приймає рішення, на що він звертає увагу в першу чергу і т.ін..

Другий етап. *Розробка ідеї.* Необхідно визначитися яким буде відеоролик. Тут розробляються ключові питання: формулювання головної теми, способів її донесення, загальний настрій відео тощо.

Третій етап. *Підготовка технічного завдання (ТЗ).* Максимально докладно описати всі аспекти майбутнього відеоролика.

Четвертий етап. *Написання сценарію.* Залежно від складності і виду ролика розробляється сценарій, який максимально відповідає всім вимогам, описаним в технічному завданні (залишається вірогідність внесення деяких змін в сценарій відеоролика).

П'ятий етап. *Реалізація сценарію шляхом створення відеоролика (або відеозйомки)* – це складний процес, який включає в себе об'єднання в логічній послідовності всіх елементів майбутнього відео (або ходу зйомок) з урахуванням інших технічних моментів (монтаж, озвучення, накладення спецефектів, анімація та інші необхідні дії)

Шостий етап. *Отримання кінцевого продукту* – якісного, змістовного, короткометражного профорієнтаційного відеоролика.

Сьомий етап. *Просування і розкрутка.* Це останній і один з найважливіших етапів створення відеоролика. Залежно від мети, способи і канали просування можуть бути різними, однак цей етап є ключовим для досягнення тих цілей, заради яких він створювався, – для популяризації спеціальності «Дошкільна освіта» на ринку освітніх послуг.

5. Складання студентом-практикантом *анкети-резюме*, в який необхідно зазначити певну точну інформацію: свої досягнення, важливі компетенції, позитивні сторони з метою посилення конкурентоспроможності на ринку освітніх послуг в галузі дошкільної освіти.

Приклад форми підготовки анкети-резюме.

[Ваше фото]

[Ваше прізвище, ім'я, по батькові]

[Вулиця, будинок, офіс] | [Місто, область, поштовий індекс] |
[Телефон] | [Електронна пошта]

Мета резюме

[Щоб замінити цей текст підказки на свій власний, просто виділіть рядок тексту та почніть вводити. Щоб документ мав кращий вигляд, не включайте у виділений фрагмент пробіл праворуч від символів.]

Освіта

- [Назва закладу освіти, місто/сmt, область]
- [Ступінь за дипломом] | [Дата, рік випуску]
- [Профільний предмет діяльності/спеціалізація]
- [Тут ви можете вказати свій середній бал і стислі відомості про відповідні курсові, кваліфікаційні/дослідницькі роботи, грамоти відзнаки та подяки]

Досвід роботи

[Дати з] – [до]

[Посада] | [Назва закладу/компанії/організації] | [Розташування]

[Це місце для стислого зведення ключових обов'язків і найвизначніших досягнень.]

[Дати з] – [до]

[Посада] | [Назва компанії] | [Розташування]

[Це місце для стислого зведення ключових обов'язків і найвизначніших досягнень.]

Відзнаки, грамоти та подяки

- *[Не прибідняйтеся!]* Наведіть нагороди, подяки, відзнаки, які ви отримали за якісно виконану роботу.]

6. Комбінована (відео/фото) *презентація* готується за результатами проходження всіх змістових модулів практики.

Кожен слайд є комбінацією інформації й способів її унаочнення у формі рисунків, фотографій, діаграм, скриншотів, медіа/відео матеріалів тощо. Оптимальна кількість слайдів – 10-15.

7. Рекомендована література

Базова:

1. Білуха М.Т. Методологія наукових досліджень: Підручник. Київ : АБУ, 2006. 520 с.
2. Бондар В. І. Проблеми становлення і розвитку методології наукового пізнання в педагогіці. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2017. 161 с.
3. Внесення статей до депозитарію : інструкція користувача : інструкція / НПУ імені М.П. Драгоманова Наукова бібліотека ; [укладач Л. М. Данилюк ; за редакцією : Л. В. Підкамінна]. Київ, 2014. 18 с.
4. Габович О., Кузнєцов В., Семенова Н. Українська фундаментальна наука і європейські цінності. Київ : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2016. 284 с.
5. Гончаренко С. У. Педагогічні дослідження : Методологічні поради молодим науковцям. Київ – Вінниця : ДОВ «Вінниця», 2008. 278 с.
6. Магістерське дослідження : підготовка та захист : навчально-методичний посібник для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 012 Дошкільна освіта / Уклад. : Цветкова Г. Г., Шулигіна Р. А., Довбня С. О. Івано-Франківськ : НАІР, 2018. 108 с.
7. Методологія наукової діяльності : навч. посібник : Вид. 2 -ге, допов. / Д.В. Чернілевський, О.Є. Антонова, Л.В. Барановська та ін. ; за ред. проф. Д. В. Чернілевського. Вінниця : Вид-во АМСКП, 2010. 484 с.
8. Науково-дослідна робота студентів за спеціальністю «Дошкільна освіта» : навч. мет. посібник для студентів ВНЗ / за заг. ред. І. І. Загарницької. Київ : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2013. 96 с.
9. Панасенко Е., Цветкова Г. Професійне самовдосконалення викладачів гуманітарних спеціальностей вищих навчальних закладів : експериментальне дослідження мотивів і цінностей. Рідна шк., 2014. №3. С. 29-34.

10. Пилипчук М. І., Григор'єв М. І. Основи наукових досліджень. навч. посіб. Київ : Знання, 2007. 270 с.
11. Сурмін Ю. П. Майстерня вченого : Підручник для науковця. Київ, 2006. 302 с.
12. Філіпенко А. С. Основи наукових досліджень : Конспект лекцій : посібник. Київ : Академвидав, 2004. 208 с.
13. Хміль Н. А. Українські Інтернет-ресурси : освіта та педагогічна наука. Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2008. 42 с.
14. Цветкова Г. Г., Шулигіна Р. А., Довбня С. О. Магістерське дослідження : підготовка та захист : навчально-методичний посібник для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 012 Дошкільна освіта. 2-ге вид. допов. і переробл. Київ : Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова, 2021. 108 с.
15. Цехмістрова Г. С. Основи наукових досліджень : навч. посіб. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2003. 240 с.
16. Шулигіна Р. А. Формування потреби майбутнього педагога у творчій самореалізації в умовах університетської освіти. *Вісник Інституту розвитку дитини. Серія: Філософія, педагогіка, психологія*: Зб. наук. праць. Київ : Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2015. Вип. 38. С. 104-109.
17. Шулигіна Р. А., Довбня С. О. Організація практичної підготовки майбутніх фахівців галузі дошкільної освіти: edu-трансформація. *Edu трансформація: гуманітарна складова як чинник формування сучасного правоохоронця та правознавця* : матеріали Круглого столу, приуроченого до 60-річчя Донецького юридичного інституту МВС України, м. Маріуполь – м. Кривий Ріг, 25 березня 2021 року. Маріуполь : ДЮІ МВС України, 2021. С. 65-68.
18. Шулигіна Р. А. Практика, як засіб формування готовності майбутніх дошкільних педагогів до здійснення професійної діяльності. *Вісник Інституту розвитку дитини*. Вип. 34. Серія : Філософія, педагогіка,

психологія : Зб. наук. праць. Кив : Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова. 2014. С. 123-129.

Допоміжна:

1. Агіляр Туклер В.В. Система виховання ініціативності дітей старшого дошкільного віку в сюжетно-рольовій грі. *Молодь і ринок* : щомісячний науково-педагогічний журнал. 2019. № 12 (179). С. 158-162.
2. Довбня С. О. Підготовка майбутніх вихователів до організації ігрової діяльності з дітьми дошкільного віку (на матеріалі спецкурсу «Теорія і методика ігрової діяльності дітей дошкільного віку»). *Педагогічні науки : теорія, історія, інноваційні технології* : наук. журнал / гол. ред. А. А. Сбруєва : Вид-во СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2015. № 5 (49). С. 211-219.
3. Довбня С. О. Програмово-методичне забезпечення правового виховання дітей дошкільного віку: контент аналіз. *Інноватика у вихованні* : зб. наук. пр. Вип. 7. Том 1 / упоряд. О. Б. Петренко; ред. кол. : О. Б. Петренко, Т. С. Ціпан, Н. М. Гринькова та ін. Рівне : РДГУ, 2018. С. 107-117.
4. Довбня С. О., Отченко Г. В. Формування еколого доцільної поведінки у дітей старшого дошкільного віку : експериментальне дослідження: монографія / «Освіта ХХІ століття : реалії, виклики, тенденції розвитку» за наук. ред. Г. Г. Цветкової. *HomeIn Germany* : Inter GING, 2020. С. 172-195.
5. Іванов В. Контент-аналіз як формалізований метод дослідження документів. *Філософська і соціологічна думка*. 1994. №3-4. С. 211-224.
6. Клак В. О. Психологічні особливості розвитку логічного мислення дітей дошкільного віку. Наукові записки *Національного університету «Острозька академія»*. Серія «Психологія»: науковий журнал. Острог : Вид-во НаУОА, серпень 2019. № 9. С. 21-25.
7. Олефіренко Т. О., Цветкова Г. Г. Концептуальні засади розвитку STEM-освіти в Україні. *Вища освіта України*, 2020. №1. С. 61-67.

8. Методичні рекомендації по організації та проведенню виробничої науково-педагогічної практики (в умовах дистанційного навчання) для студентів спеціальності 012 Дошкільна освіта / Автори-укладачі: Цветкова Г. Г., Шулигіна Р. А., Довбня С. О. Київ : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2020. 32 с.
9. Нагаєв В. М. Методика викладання у вищій школі : навч. посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2007. 232 с.
10. Професійна педагогічна освіта : акмесинергетичний підхід : монографія / за ред. О. А. Дубасенюк. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2011. 389 с.
11. Професійна педагогічна освіта : компетентнісний підхід : монографія / за ред. О.А. Дубасенюк. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2011. 412 с.
12. Семенов О. М. Педагогічна майстерність академіка Івана Зязюна : лінгвоаксіологічний аспект. *Педагогічна майстерність академіка Івана Зязюна* : зб. наук. пр. / редкол. : Н. Г. Ничкало (голова) та ін. ; упоряд. : Н. Г. Ничкало, О. М. Боровік ; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України. Київ : Богданова А. М. 2013. 456 с.
13. Товкач І. Є. Формування у дітей дошкільного віку основ культури читача. *Актуальні проблеми психології* : Збірник наукових праць Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України. Харків : КЦ ФОР Іванової М.А., 2019. Т. IV. Психологія розвитку дошкільника. Вип. 15. С. 163-175.
14. Товкач І. Є. Розуміння й усвідомлення дітьми старшого дошкільного віку мовлення як психолінгвістичні феномени. *Актуальні проблеми психології*. Збірник наукових праць Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України. Том 3. *Психологія розвитку дошкільника*. Випуск 16. 2020. С. 195-209.
15. Цветкова Г. Г. Моніторинг якості освіти магістрів педагогічного профілю : критерії та показники. *Вища освіта України*. 2019. №1. С. 53-61.

16. Цветкова Г. Г. Формування професійного іміджу майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти засобами комунікаційних технологій. *Гуманізація навчально-вихованого процесу*. 2019. №3. С. 20-39.
17. Ходунова В. Л. Науковий пошук у теорії виховання : пріоритети, досягнення, проблеми. «Вісник науки та освіти» (Серія «Філологія», Серія «Педагогіка», Серія «Соціологія», Серія «Культура і мистецтво», Серія «Історія та археологія»): журнал. 2022. № 5(5) 2022. С. 469-503.
18. Шулигіна Р. А. Педагогічна етика як моральний вимір професійної діяльності майбутнього вчителя. Педагогічна освіта : теорія і практика. Збірник наукових праць Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка ; Інститут педагогіки НАПН України. гол. ред. Лабунець В.М. – Вип. 20 (1-2016). Ч. 1. Кам'янець-Подільський, 2016. С. 233-237.
19. Шулигіна Р.А. Вплив сучасного медіаконтенту на формування ровесницьких стосунків старших дошкільників: проблемне поле інформаційного суспільства. «Перспективи та інновації науки» (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»): журнал. №4(22), 2023. С. 318-335.
20. Шулигіна Р. А. Конструювання індивідуального стилю педагогічного спілкування майбутнього вихователя : контекстуальні детермінанти / Освіта ХХІ століття : реалії, виклики, тенденції розвитку : колективна монографія / за наук. ред. проф. Цветкової Ганни. Nameln : InterGING, 2020. С. 479-509.
21. Шулигіна Р. А. Особливості розвитку артистизму в контексті особистісного професійного зростання майбутнього педагога сучасного закладу освіти. *Розвиток сучасної освіти і науки : результати, проблеми, перспективи. Том II : Контексти ідентичності й свободи освіти та науки* [монографія] / [Наук. ред. : Я. Гжесяк, І. Зимомря, В. Ільницький]. Конін – Ужгород – Київ : Посвіт, 2019. С. 140-154.

22. Шулигіна Р. А. Особливості ділової гри як засобу формування професійної компетентності майбутніх вихователів ЗДО / Березневий науковий дискурс 2023 : «Детермінанти посилення ролі освіти у повоєнному відновленні України». Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції для освітян (м. Чернігів, 22 березня 2023 року). Чернігів : ГО «Науково-освітній інноваційний центр суспільних трансформацій», 2023. С. 300-303.
23. Шулигіна Р.А. Готовність майбутнього вихователя до інноваційної педагогічної діяльності: шлях від професійного успіху до професійного досвіду. *Освітньо-науковий простір : науковий журнал*. Вип. 4 (1–2023). / Український державний університет імені Михайла Драгоманова [гол. ред. д-р ред. наук, проф. Матвієнко О. В.]. Київ : Видавництво Ліра-К. 2023. С. 171-181.
24. Dovbnia, S. O., Melnyk, N. I., Shulyhina, R. A., Andrushchenko, N. V., Kosenko, Y. M. Diagnosis of creative potential of future teachers as a mental basis for professional self-improvement. *Polish Psychological Bulletin* this link is disabled, 2022. 53(1). P. 47-52.
25. Nataliia Melnyk, Sopiia Dovbnia, Raisa Shulyhina. PEDAGOGY AND PSYCHOLOGY OF POSTMODERNISM: VALUES, COMPETENCE, DIGITALIZATION : Collective Monograph According to the scientific edition of Professor Anna Tsvietkova. Aerzen: Heilberg IT Solutions UG (haftungsbeschränkt) InterGING Verlag, 2021. P. 31-53.
26. Savluk, H., Dovbnia, S., Tsvietkova, H., Olefirenko, T., & Voityuk, I. (2022). Reshaping the preservice preschool teachers' curriculum to give the emphasis to the managerial domain. *European Journal of Educational Research*, 11(3), 1273-1287.
27. Sofia Dovbnia, Nataliia Melnyk, Raisa Shulyhina, Elvira Zaredinova, Alla Melnyk. «PROGRAMME AND METHODOLOGICAL SUPPORT OF PRESCHOOL CHILDREN PLAY ACTIVITY IN PRESCHOOL INSTITUTIONS». All rights reserved. Special Issue no: 12/01/XXVI. (vol. 12, issue 1, special issue XXVI.). 2022. P. 139-145.

Інформаційні ресурси:

1. iodo.ru/ Освітній сайт «Філософія та методологія науки»
2. methodolog.ru/ Сайт «Методология». Питання методології різних видів діяльності: наукової, практичної, художньої, ігрової, навчальної та ін.
3. openedu.ministry.ru/method_phys/lections.htm. Лекції з методології наукового дослідження.
4. nrc.edu.ru/est/r1/index.html. Нарис з методології науки.
5. metodologia.fo.ru. Сайт «Методология педагогических исследований».
6. helpeducation.ru/publication15.htm. Алгоритм науково-педагогічного дослідження.
7. profile-edu.ru/xarakteristika-metodov-pedagogicheskogo-issledovaniya.html. – Методи науково-педагогічного дослідження.
8. <http://www.kmu.gov.ua/control/> – Урядовий портал
9. <http://www.mon.gov.ua/> – Міністерство освіти і науки України
10. <http://kno.rada.gov.ua/komosviti/control/uk/index> – Комітет ВР з питань освіти і науки
11. <http://www.osvita.org.ua/> – Освітній портал
12. <http://ped.sumy.ua/> – Українська педагогіка
13. <http://www.znannya.org/> – Портал Знань

Наукові бібліотеки

14. <http://www.nbuv.gov.ua/> – Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
15. <http://nplu.org/> – Національна парламентська бібліотека України
16. <http://www.dnpb.gov.ua/> – Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського НАПН України
17. www.edu-ua.net/library – Державна освітянська бібліотека України
18. <http://lib.npu.edu.ua/> – Наукова бібліотека Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
19. <http://enpuir.npu.edu.ua> – Електронний репозитарій Наукової бібліотеки УДУ імені Михайла Драгоманова
20. www.ukrlibworld.kiev.ua – Бібліотечний світ України

Бібліотеки просвітницьких матеріалів

21. <http://lib.students.ru/lib.php?word> – Студентська бібліотека
22. <http://lib.meta.ua> – Бібліотека на Meta.Ua
23. <http://www.shevchysl.kiev.ua> – Шевченківська енциклопедія

Інші відомості та ресурси

24. www.educatio.gov.ua
25. www.ministry.edu-ua.net – Міністерство освіти і науки України;
26. www.apsu.org.ua
27. www.aps.edu-ua.net – Академія педагогічних наук України
28. <http://www.nbuiv.gov.ua> – Пошук в українському реферативному журналі «Джерело»
29. <http://presa.ua/doshkil-ne-vihovannja.html>